

Raskaus, imetys ja rokotukset

Lääkärikirja Duodecim

11.5.2022

Naistentautien ja synnytysten erikoislääkäri Aila Tiitinen

- Influenssarokote
- Koronavirusrokote
- Inaktivoituja mikrobeja sisältäviä rokotteita
- Eläviä, heikennettyjä mikrobeja sisältäviä rokotteita
- Mikrobin osia sisältäviä rokotteita
- Kirjallisuutta

Keskeistä

- Myös raskaana oleva voi tarvita rokotuksia. Rokotus voi suojata odottavaa äitiä raskaudenaikaiselta vakavalta taudilta.
- Monet rokotteet hyödyttävät sekä äidin että lapsen terveyttä, ja siksi niiden käyttö raskauden aikana on perusteltua.
- Raskaana olevien rokottamisen hyödyt ja mahdolliset haitat on punnittava huolellisesti. Eläviä rokotteita ei suositella annettavaksi raskauden aikana.
- Korona- ja influenssarokotetta suositellaan kaikille raskaana oleville.

Raskaana olevan rokottaminen on perusteltua silloin, kun sairaudelle altistumisen riski on suuri, mahdollinen infektoituminen on äidille tai sikiölle erittäin haitallista ja rokotteesta ei todennäköisesti aiheudu haittaa. Eläviä, heikennettyjä rokotteita suositellaan välttämään. Eläviä rokotteita ei suositella annettavaksi raskauden aikana. MPR- ja vesirokkorokotteiden antamista raskauden aikana ei ainakaan toistaiseksi pidetä hyväksyttävänä.

Rokotuksia voidaan siis suositella annettavaksi tilanteissa, joissa raskaus altistaa taudille (esimerkki: influenssa), raskaana olevan rokottamisella voidaan suojella vastasyntynyttä (esimerkki: influenssa, korona, tetanus, hinkuyskä) tai epidemiatilanne niin vaatii (esimerkki: korona, polio, keltakuume).

Rutiinirokotuksia tai -tehosteita ei suositella annettavaksi raskauden aikana. Raskaana oleva rokotetaan tavallisimmin jo tapahtuneen altistuksen yhteydessä, matkustettaessa suuren riskin alueille tai jos odottavalla äidillä on perussairaus, jonka vuoksi hän kuuluu lääketieteelliseen riskiryhmään. Raskauden aikana rokote annetaan, jos henkilöllä on todellinen vaara saada tartunta. Rokotuksesta saatavaa hyötyä määrittävät sairastumisriskin lisäksi taudin vaarallisuus sekä raskaana olevalle että sikiölle ja lisäksi rokotteen teho.

Odottavalle äidille vahingossa annettu rokotus ei ole aihe raskauden keskeytykseen.

Imetys ei ole este sen enempää äidin kuin rintamaitoa nauttivan lapsenkaan rokottamiselle.

Influenssarokote

Influenssarokotus on tärkeä raskaana oleville naisille, koska oireet ovat raskauden aikana keskimääräistä vaikeammat ja lisätautien vaara tavallista suurempi. Raskaus aiheuttaa immuunipuolustuksessa muutoksia, jotka lisäävät riskiä sairastua vakavaan influenssaan. Jos äidillä on lisäksi jokin perustauti, hänen riskinsä sairastua vakavaan influenssaan viisinkertaistuu. Ennenaikaisen synnytyksen riski on influenssaan

sairastuneilla korkeampi. Kausi-influenssarokotteiden käytöstä saadut kokemukset raskaana olevilla naisilla eivät viittaa epämuodostumiin tai sikiöhaittoihin. Päinvastoin, rokotteesta on hyötyä myös vauvalle. Ainakin raskauden viimeisellä kolmanneksella annettu rokote suojaa lasta merkittävästi kuuden kuukauden ikään asti. Kausi-influenssarokotetta suositellaan kaikille raskaana oleville raskauden vaiheesta riippumatta.

Koronavirusrokote

[Koronavirusrokotetta](#) suositellaan kaikille raskaana oleville, koska raskaus lisää vakavan koronataudin riskiä. Rokotuksen voi antaa missä raskauden vaiheessa tahansa.

[Raskauden aikana sairastettu koronavirusinfektio](#) lisää ennenaikaisen synnytyksen ja sikiökuoleman riskiä. Rokotuksen on osoitettu suojaavan raskaana olevia vaikealta taudilta sekä vakavilta raskauskomplikaatioilta. Koronavirusrokotteista on kertynyt runsaasti kokemusta myös raskauden ajalta, eikä sikiöhaittoja ole todettu. Koronarokotuksen aikaansaamia vasta-aineita on todettu siirtyvän äidiltä sikiölle, jolloin ne voivat suojata myös vastasyntyntä lasta. Rokotettu äiti ei synnytyksen jälkeen tartuta koronavirusta vastasyntyneelle yhtä herkästi kuin rokottamaton.

Inaktivoituja mikrobeja sisältäviä rokotteita

A-hepatiittirokotetta suositellaan usein ns. endeemiselle alueelle matkustaville (alueet, joilla hepatiittia on jatkuvasti; Afrikka, Keski- ja Etelä-Amerikka, Lähi-itä ja Aasia) ja epidemiatilanteessa. A-hepatiittirokotteen vaikutuksia sikiöön ei ole tutkittu, mutta erityisiä riskejä ei ole odotettavissa. Myös poliorokote voidaan antaa. Lisäksi on hyvä muistaa, että raskauden aikainen polioinfektio voi olla tavallista vaikeampi.

Eläviä, heikennettyjä mikrobeja sisältäviä rokotteita

Vesirokkorokotetta ei suositella raskaana oleville. Raskautta tulee välttää yhden kuukauden ajan rokotuksen jälkeen. MPR-rokotetta (tuhkarokko, sikotauti ja vihurirokko) ei saa ottaa raskauden aikana. Keltakuumerokotetta ei suositella raskauden aikana, vaikka toistaiseksi ei ole todettu, että rokote olisi vaarallinen missään raskauden vaiheessa.

On kuitenkin hyvä tietää, että elävistä rokotteista ei seurantalutkimusten tai kokemuksen mukaan ole haittaa (ainakin suun kautta otettu polio-, MPR-, ja keltakuumerokote).

Toistaiseksi B-hepatiittirokotetta suositellaan raskauden aikana ainoastaan riskiryhmille, mutta rokote näyttää olevan turvallinen myös raskaana oleville. Hepatiitti B -rokotteen turvallisuutta on selvitetty useassa pienessä tutkimuksessa, eikä niissä ole havaittu viitteitä lisääntyneistä raskauskomplikaatioista. Selvässä altistustilanteessa hepatiitti B -rokote tulee antaa myös raskauden aikana. Tällaisia tilanteita ovat esim. verinen neulanpisto tai muu selkeästi infektiota vaarallinen tapaturma tai matkustaminen kohtalaisen tai runsaan riskin alueelle yli 6 kuukaudeksi.

Mikrobin osia sisältäviä rokotteita

Kurkkumätä-jäykkäkouristusrokotteen voi antaa raskauden aikana kuten muulloinkin. Rokotussuoja on hyvä tarkistaa aina haavan hoidon yhteydessä. Kurkkumätä-jäykkäkouristus-hinkuyskärokotteen voi antaa myös raskauden aikana, mieluiten loppuraskaudessa, jolloin rokote suojaa syntyvää lasta hinkuyskää vastaan.